

2. Ніколаєва Л.Ф. Шляхи розвитку реабілітаційного спрямування в охороні здоров'я. *Питання курортології, фізіотерапії та лік. фіз. культури*. 1989. № 1. С. 1–6.

3. Проект “Янголи спорту”. URL: <https://yangoly-sportu.teamukraine.com.ua> (дата звернення 2.05.2023).

4. В Україні з'являються спортивні амбасадори *NOVA*. 2023. 28 травня. URL: <http://nova.net.ua/v-ukraini-z-iavliatsia-sportyvni-ambasadory/> (дата звернення 3.05.2023).

5. *Invictus games*. URL: <https://invictusgames.in.ua/> (дата звернення 30.04.2023).

ТЕМА СПОРТУ В ПОДОЛАННІ КРИЗИ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Віталій Седоволосий, Олена Орленко

*Харківська державна академія фізичної культури
Харків, Україна*

***Анотація.** Зроблений об'єктивний аналіз соціального значення спорту, як важливого компонента сучасної соціокультурної дійсності, що перебуває у взаємозв'язку з усіма сферами життя. Обґрунтовано аксіологічний потенціал спорту у подоланні кризових процесів, формуванні нової стратегії розвитку людини, її моральної культури та здорового способу життя.*

***Ключові слова:** ціннісні орієнтири, філософія спорту, спортивна сфера, криза духовної культури, асоціальні явища.*

Вступ. Спорт розглядається як унікальна у своєму роді та специфічна сфера діяльності, що має глибокий аксіологічний, моральний, гуманістичний потенціал. У сучасних умовах спорт є одним із дієвих засобів консолідації соціальних зусиль, спрямованих на перетворення суспільства та людини.

Мета і завдання дослідження. *Мета дослідження:* визначити місце спорту, як особливої сфери соціального буття, в аксіологічних концепціях та визначити спорт, як ефективний засіб подолання кризових явищ сучасної цивілізації.

Матеріал та методи дослідження. Авторське бачення інтеграційної основи дослідження ціннісного потенціалу спорту криється в аксіологічному підході. Семіотичний метод застосовується у якості інструменту для аналізу духовних цінностей та соціокультурної інформації, як результату функціонування феномену спорту в сучасному комунікативному просторі.

Результати дослідження та їх обговорення. Динаміка цінностей різних культур зумовлює позитивну взаємодію, засновану на конструктивному діалозі локальних цивілізацій, їх толерантності, проте є і причиною різних міжкультурних конфліктів. У зв'язку з цим у період цивілізаційного зсуву, що змінює аксіологічні основи буття людини, важливим стає пошук нових ціннісних орієнтирів. Різні аспекти проблем, що виходять зі сфери діяльності фізичної

культури та спорту, що впливають на спосіб життя та здоров'я нації, ціннісні та пов'язані з духовно-моральним вихованням орієнтири, знаходять висвітлення у соціальній філософії та в її окремії галузі – філософії спорту. Дослідження соціально-ціннісних основ спорту обумовлене осмисленням інтегративної функції фізичної культури та спорту у формуванні духовної культури індивіда та суспільства, що впливає на досягнення гідного способу життя з багатими прогресивними традиціями. Це, в свою чергу, сприяє вирішенню стратегічних завдань щодо покращення якості життя населення, забезпеченню людськими ресурсами програми економічного розвитку. Спорт, як цінність, що має соціальну природу, безперечно, потребує комплексної рефлексії в рамках соціально-філософського знання. Система сутнісних ціннісних пріоритетів спортивної складової суспільної культури є формою наочного вираження прихильності соціуму ідеальним принципам чесності, гуманності та шляхетності намірів у змаганнях, відповідальності, обов'язку, взаємної поваги тих, хто змагається. Спорт являється специфічною сферою суспільного життя, що реалізується як інтегральна єдність аксіологічного, інтелектуального та діяльнісного компонентів. Спорт характеризується як феномен, що має значний потенціал в аспекті його гуманістичних цінностей та ідеалів. Сукупність ціннісних основ спортивної діяльності представлена як прообраз ідеальної форми існування, організованої на засадах рівності можливостей, працьовитості та суспільної справедливості. Базисні цінності спортивної сфери у специфічній формі виражають генотип соціального життя, культурологічне цивілізаційне ядро, відповідно до якого відтворюються основні структури суспільного життя, особисті якості, типи мислення. Спорт, як одна з головних соціальних цінностей, має досліджуватися в контексті та єдності способу життя суспільства та особистості людини, у взаємозв'язку із завданнями збереження здоров'я та покращення якості життя, розглядатися, як форма соціальної практики виховання гармонійно розвиненої особистості. Система соціально-ціннісних підстав спортивної сфери суспільного життя передбачає таку форму та структуру організації життєдіяльності суспільства та особистості, при якій сукупність духовно-моральних пріоритетів ефективно інтегрується з матеріальними цінностями та орієнтирами для досягнення єдиної мети – реалізації творчого, професійного, духовного, психічного і фізичного потенціалу людини, гармонізації її станів у світі, що трансформується. Тема спорту відіграє конструктивну роль при побудові соціальних моделей, при розробці ціннісних установок, що сприяють профілактиці асоціальних явищ у молодіжному середовищі на підґрунті традиційних духовно-моральних цінностей та орієнтирів, які становлять потенціал фізичної культури та спорту.

Висновки. Спортивна сфера є однією з найдавніших та високорозвинених форм соціокультурного життя. У її змісті в різні історичні епохи своєрідною формою виражаються світоглядні пріоритети та суспільна свідомість. Оскільки спортивна культура є нормативно регульованою діяльністю, її можна розглядати як сферу формування цінностей. Соціально-філософське дослідження проблем спорту дозволяє вийти на своєрідність світоглядних засад, на основі яких людина вибудовує своє індивідуальне буття.

Перспективи подальших дослідження у цьому напрямку Реальна складність теми особистості людини та її місця в суспільстві знайшла відображення у широкому спектрі міждисциплінарних проблем. Спортивна діяльність розглядається з позицій педагогіки, соціології, психології, медицини, культурології, історії, політології та економіки. Інтеграція конкретних досягнень цих наук можлива засобами соціально-філософського пізнання.

Список використаної літератури:

1. Jankowski K., Modz J. Sport as a Part of Mass Culture. *Sport in the Mirror of the Values*. Rzeszow, Univ. of Rzes., EASS, 2003.P. 72-81.

2. Krawszyk,Z. Fundamental Values of the European Culture and the Development of Tourism. *Sport in the Mirror of the Values*. Rzeszow, Univ. of Rzes., EASS, 2003.

ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЯ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Олександр Семка

*Харківська державна академія фізичної культури
Харків, Україна*

***Анотація.** У роботі розглядаються основні аспекти та особливості мовлення у воєнний період. Виокреслено номени військового жаргону за певними групами.*

***Ключові слова:** військовий жаргон, живе мовлення, воєнні номени.*

Вступ. Аналізуючи сучасне живе мовлення, можна зазначити, що практично всі соціально-професійні групи мають свої жаргонні засоби номінування. Серед новітніх соціолектів військовий жаргон є одним із найпоширеніших, що можна пояснити масовістю використання та впливом подій останніх десяти років.

Нові номени увійшли до широкого вжитку українців, а слова з армійського жаргону все більше проникають у суспільство. Ці аспекти порушують у працях Мележик Т., Букет Є., Бойко О., Вусик Г. Л., Павлик та інші.

Актуальність обраної теми дослідження зумовлена важливістю поглибленого вивчення українського військового жаргону. На сучасному етапі військова субстандартна лексика не є достатньо дослідженою, тому потребує поглибленого вивчення та аналізу. Це зумовлено широким уживанням воєнної лексики не тільки серед професійних військових, але й серед широкого загалу.

Мета та завдання дослідження: здійснити системний аналіз сучасного українського військового жаргону під час воєнного періоду. Мета зумовила конкретні завдання, а саме: аналіз вузькоспецифічних елементів у мові, що причетні до спорту.

Матеріал і методи дослідження. Робота базується на аналізі статей та інтернет-ресурсів, що стосуються теми дослідження. Для збору та обробки даних використовувалися методи системного аналізу, порівняльного аналізу та синтезу.